

Foto: Ineke Baron

Het goede leven van Ineke Baron

Portret

Ineke Baron (56) is sinds een paar jaar geestelijk verzorger in een jeugdgevangenis in Veenhuizen. Ook leidt ze gesprekken in een gevangenis in Lelystad. In haar nieuwe boek *Levenslang* beschrijft ze het levensverhaal van een tbs'er. Volgend jaar verschijnt haar boek over een Nederlander die in Brazilië gevangen zat. Door **Jurgen Tiekstra**.

doen

„Als ik vroeger aan de gevangenis dacht, dan stond die wereld heel ver van mij af. Maar in 2005 ging ik naar een conferentie over machtsmisbruik in ons land, in de kerk en in het gezin. Dat was precies waar ik mee worstelde. Tijdens die conferentie werd mij heel veel duidelijk. Want waar zie je dat machtsmisbruik, wat voor eisen stelt de maatschappij aan jou, ook als vrouw? Ik ben altijd een gevoelsmens geweest. Maar ik heb toch altijd het gevoel gehad dat ik moest meedoen in de maatschappij. Op hakjes en een aketetas onder de arm, dán ben je iemand. Misschien heb ik mijzelf verloochend. Ik ben heel erg intuïtief ingesteld en je merkt dan dat mensen je onderschatten. Maar tijdens die conferentie kwam ik er achter dat gevoel en intuïtie er ook mogen zijn. Want dat betekent dat je open staat voor God en voor wie je bent.

Wat mij op die conferentie heel erg geraakt heeft, was dat een vrouw vertelde dat zij achttien uur per dag aan internetseks deed. Ze was verslaafd aan de aandacht die ze daarin kreeg, want, zei ze: „Dan ben ik nog iemand.” Dat heeft mij zo geraakt, dat iemand zichzelf zo waardeloos vindt. Dat zorgde voor een omslag: vanaf toen wilde ik mensen vertellen dat ze heel belangrijk zijn voor God, dat ze hier niet zomaar voor niets zijn, maar God een doel met hen heeft. Want we zijn gemaakt om volmaakt te zijn. Het gaat om het besef dat wij leven in een gebroken wereld, maar dat wij niet zo bedoeld zijn. Het besef van het kruis in deze wereld, dat God zelf zegt: Ik kom bij jullie, en dat wij in Hem genezing krijgen - dat is mijn hele drijfveer geworden.

Toen ik wegging van die conferentie was ik helemaal van mijn stuk. Ik voelde dat ik iets heel bijzonders had ontdekt. Ik heb alles losgelaten. Ik zei tegen God: vult U maar in wat ik moet doen. Dat is vanaf die tijd elke dag mijn gebed: Heer, laat U maar zien wat U wilt dat ik doe. En toen vertelde op een gegeven moment dus iemand over werken in de gevangenis en dacht ik: dát wil ik. En met de eerste stap die ik in een gevangenis zette, dacht ik: hier kom ik niet meer van los.”

denken

„Laatst spraken we in Lelystad over het onderwerp: mag een man huilen? Dan zit je in een groep van tien, twaalf, soms vijftien mannen. Iemand zei toen: als vrouwen huilen, is dat een teken van zwakte. Dat greep ik aan: „Het is best wel grappig als je ziet dat inderdaad een man en een vrouw een verschillende positie hebben. Stel je maar even voor: een moeder en een vader staan bij het voetbalveld. Hun beide zontjes zijn aan het voetballen, maar botsen tegen elkaar aan. Die vader gaat daar heen en zegt: wat is er aan de hand? Hij veegt wat zand van het knietje. Huppakee, tik voor het gat. Zet hem weer op. Dat zijn mannen onder elkaar. Maar die moeder zegt tegen haar zoontje: ach, kom maar eventjes op mijn schoot. Traantjes drogen, kusje op het knietje, nog een knuffeltje.” Dan zie je die mannen in die gespreksgroep lachen: wat dóm. Maar het is dan leuk om uit te leggen dat een kind allebei nodig heeft: een vader om hem te bemoedigen en een moeder om hem te troosten. Als ik soms verder ga dan dat, begin ik over God en zeg ik: en God heeft beide kanten in zich. Als je de Bijbel leest, staat er de ene keer: God slaat een arm om je heen, een ander keer staat er: kom op, je kunt het.

Toen dacht ik al: oei, ik gooi de knuppel in het hoenderhok

Toen dacht ik al: oei, ik gooi de knuppel nu wel in het hoenderhok. En daar kwamen de reacties natuurlijk: nou, mijn vader was er nooit, en mijn moeder...! Al die gebrokenheid. Dus ik zei: „De tijd is te kort om alles te horen wat jullie is overkomen. Maar één ding: jullie zijn nú de mensen. En wat doe je nu zelf? Als je straks vrij bent, en een feestje hebt, en na afloop heb jij 's nachts met een meisje samen het bed gedeeld. De volgende dag gaat zij die kant op en jij de andere kant. Maar misschien is ze wel zwanger. Wéér een kind zonder vader.” En je ziet ze dan echt allemaal zó kijken. En dan denk ik: misschien heeft dit één kind gered... Dat zijn woorden die ze nooit gehoord hebben. Als ik vertel dat ik 37 jaar getrouwd ben met dezelfde man - dan ben je gek eigenlijk, hè.”

geloven

„Bob, de tbs'er in mijn boek, is veroordeeld voor een dubbele moord: op zijn ex-vrouw en op zijn schoonmoeder. En zijn schoonvader heeft maanden gewond in het ziekenhuis gelegen. Dat is dubbel heftig, omdat hij zijn eigen geliefde vermoord heeft. Maar die heftigheid verandert niks aan mijn geloof in de liefde van God. Ik geloof dat toen Jezus in Gethsemane was en zei: „Vader, laat deze beker aan mij voorbijgaan”, dat in die beker alle zonden en alle onrecht zaten, en alles wat er in deze wereld nog zou gebeuren. Als ik bedenk dat Jezus in die beker keek en al die gruweligheden op moest drinken, kan ik mij dat voorstellen dat Hij vroeg: „Alstublieft niet, mag het weg gaan?” Dat geeft mij het besef dat het niet zo is dat alleen bepaalde mensen in aanmerking komen voor die vergeving.

Laatst was er iemand die een vraag stelde over gerechtigheid. Ik zei tegen hem: er is gerechtigheid, maar wij mensen maken er vaak een potje van. Toen zei een ander: „Nou, als er dan iemand anders is, dan mag Hij zijn ding wel eens gaan doen.” Ik vroeg aan hem: „Geloof jij dat er een hogere macht is?” Hij zei: „Nee.” En ik vroeg hem: „Hoe komt het dan dat wij mensen zoveel slechte dingen doen?” Volgens hem gewoon omdat wij mensen slecht zijn. Waarop ik zei: „Hoe kan het dat wij verlangen naar gerechtigheid, naar iets goeds? Als mensen zo slecht zijn, waarom leggen we ons daar niet gewoon bij neer?” Daar wist hij geen antwoord op te geven.

Ik zei toen: „Juist vanwege ons verlangen naar iets goeds weet ik dat er iets of iemand is die volmaakt goed is, waardoor wij dat verlangen kennen. Die iemand houdt van jou en heeft jou lief.” Nou, hij begon toch gal te spuwen: „Hou toch op, liefde bestaat niet.” Toen bad ik naar God: geef mij de woorden zodat ik het goed mag uitleggen. Toen zei ik tegen hem: „Stel je eens een autofabrikant voor die door zijn showroom met prachtige auto's loopt. Hoe vaak denk je dat die man over de lak aait en zegt: 'wauw, wat ben je mooi.'” Later zei die man opeens: „Dus dan gaat het om mij.” Dat hakte er in. Ik zei: „Ja, het gaat om jou.” Hij was helemaal van de mik.”

benieten

„Wat ik echt heb meegekregen, is naar mensen te kijken door Gods ogen. Ik merk dat ik dat nodig heb om mijn werk in de gevangenis te doen, dat ik weet: ik ben geen haar beter dan jij. Soms zit ik bij een groepje jongens en dan zie ik ze zoals God naar ze kijkt en kan ik hun gedrag splitsen van wie ze zijn. Dat geeft mij zoveel moed. Dan weet ik: zo heeft God je bedoeld.

Het komt wel voor, vooral als ik in een gevangenis voor volwassenen in Lelystad ben geweest, dat ik even met de auto aan de kant van de weg ga staan en een potje ga zitten huilen. Dan denk ik: wat verschrikkelijk wat ik allemaal weer gehoord heb. Maar ik ben er heel erg blij mee dat ik dit werk ben gaan doen, ondanks alle ellende. Ik heb weleens gedacht: zou Jezus nooit hebben gedacht, Ik laat het erbij zitten, Ik stop ermee? Maar dan lees je in Hebreëen: Het was voor Hem een vreugde, omdat hij de mensen weer bij God bracht.' Ik denk dat ik een beetje van die vreugde voel.

Dan ga ik even aan de kant van de weg een potje huilen

Schrijven is voor mij een uitlaatklep. Ik zie soms hele woorden en zinnen voor mijn ogen. Als dat de hele nacht doorgaat, ga ik er uit en schrijf ik dat maar op. Ik ben heel vaak 's nachts even aan het werk. Dat bevalt mij prima. Heerlijk rustig. Nu met de mail valt dat anderen natuurlijk op. Toen ik in het bestuur van het zwembad zat, kwam het internet zo'n beetje op. Een van de bestuursleden had zijn mail aangesloten op zijn fax. Die zal nooit vergeten dat 's nachts om drie uur ineens zijn fax begon te rinkelen.

Laatst had ik een gesprek met een van die jongens in Veenhuizen. Hij zei: „Hé Ineke, ze zeggen hier dat jij een beetje gek bent.” Hahaha! Ik herken daar wel wat in: soms voel ik me inderdaad een beetje gek, door alleen al de moed niet te laten zakken. Toen zei hij: „Maar ik vind je helemaal niet gek.” Dat geeft de burger moed, hè. Ja, ik houd van die jongens.”